

ТАҚРИЗ

ба автореферати диссертатсияи Окимшоева Рухсора Суробовна дар мавзуи «Асосҳои педагогии ташаккули салоҳиятҳои иҷтимоии хонандагони синфҳои ибтидоӣ бо истифода аз методҳои фаъоли таълим» барои дарёфти дараҷаи илмии номзади илмҳои педагогӣ аз рӯйи ихтисоси 13.00.05 – Назария, методика ва ташкили фаъолияти фарҳангӣ-иҷтимоӣ (13.00.05.03 – Педагогикаи иҷтимоӣ ва худшиносӣ)

Дар замони муосир дар назди муассисаҳои таълимӣ вазифа гузошта мешавад, ки тавоноии эҷодии ҳар як хонандаро барои иҷтимоишавӣ инкишоф дода, дар хонандагон чунин маҳорату малакаро ташаккул диҳанд, ки тавассути он мустақилона тавонанд донишҳои навро ноил гарданд ва худро ба зиндагӣ мутобиқ созанд. Вобаста ба шароити навсозии таҳсилот дар Ҷумҳурии Тоҷикистон тактика ва стратегия тағйир ёфта, техника ва мантиқи татбиқи андешаҳои концептуалӣ ва анъанаҳои ташкили чараёни таълим дар муассисаҳо дар асоси навсозӣ дар мазмун, шакл ва методҳои таълим оид ба иҷтимоишавии хонандагон рӯй медиҳад.

Мақсади таҳқиқоти диссертационии унвончӯ ин ошкор намудани самаранокии методҳои фаъоли таълим дар ташаккули салоҳияти иҷтимоии хонандагони синфҳои ибтидоӣ мебошад. Имрӯз ҳам дар қори мактабу маориф ба ин масъала эътибори хоса дода мешавад. Мавқеи он дар байни соҳаҳои дигари тарбия торафт маҳкамтару устувортар мешавад, чунки тақозои давраи гузариш ба иқтисоди бозоргонӣ чунин аст.

Дар қори илмии пешниҳодшуда андешаҳо оид ба масоили назариявӣ ва методологӣ, баррасӣ ва муқоисаи вазъияту мушкилоти ташаккули салоҳиятҳои иҷтимоии хонандагони синфҳои ибтидоӣ бо истифода аз методҳои фаъоли таълим баён шудааст.

Таҳқиқоти илмии унвончӯйро баррасии озмоишҳои илмию равшаншиносии олимони ватанию хориҷӣ оид ба ташаккули салоҳиятҳои иҷтимоии хонандагони синфҳои ибтидоӣ бо истифода аз методҳои фаъоли таълим ташкил додааст.

Дар рисола мавқеи истифода аз методҳои фаъоли таълимро дар ташаккули салоҳияти иҷтимоии хонандагони синфҳои ибтидоӣ, ҳамчун заминаи бунёдӣ-методологии ташаккули салоҳиятмандӣ ишора менамояд. Роҳу равиши вусъатбахшии салоҳияти иртиботӣ, муоширати хонандагони синфҳои ибтидоӣ, чун омили бозғайимодии рушди салоҳияти иҷтимоӣ дар зинаи ниҳии таҳсилот- синфҳои ибтидоӣ мавриди ҳаллу фасл қарор гирифтааст.

Ҳалли масъалаи мазкурро унвончӯй дар натиҷаи корҳои илмии назариявӣ ва амалӣ оид ба мавзуи мазкур дар муқаддима, ду боб ва ҷамъбасти он нишон додаст.

Дар муқаддимаи диссертатсия ба асоснокнамоии аҳамияти мавзуи таҳқиқот, муайян намудани объект, предмет, ҳадаф, фарзия, вазифаҳои он, тайини асосҳои методологӣ, марҳала ва методҳои таҳқиқот, муайян гардидани навоарӣ, аҳамияти назариявӣ ва амалӣ, нуқтаҳои ба дифоъ пешниҳодшаванда бахшида шудааст.

Окимшоева Рухсора дар рисолаи илмии худ аз адабиёти фаровони илмиву методӣ истифода намуда, дар асоси хулосаҳои дақиқи илмӣ мавзуи таҳқиқотиро муфассал шарҳ дода, нағзҳои илмиро пешниҳод намудааст.

Дар боби аввал - «Истифодаи методҳои фаъоли таълим дар ташаккули салоҳиятҳои иҷтимоии хонандагони синфҳои ибтидоӣ» диққати бештар ба масъалаи технологияи таълими фаъол дар дарсҳои синфҳои ибтидоӣ дода шудааст.

Дар зербоби якум, ки «Технологияи таълими интерактивӣ дар ташаккули салоҳиятнокии иҷтимоии хонандагони синфҳои ибтидоӣ» ном дорад, асосҳои методологӣ фаъолияти хонандагон дар синфҳои ибтидоиро аз мавқеи назария ва амалияи илмӣ, вазъи таҳқиқи муаммо дар илми ватаниву хориҷӣ, роҳҳои методологӣ таҳқиқи илмӣ ва омӯзиши амалӣ баррасӣ намудааст.

Зербоби дуюм ба баррасии масъалаҳои муайян намудани «Ташаккули фаъолияти инноватсионии иттиҳодияи методии омӯзгорони синфҳои ибтидоӣ, ҳамчун воситаи баланд бардоштани сифати таълим» бахшида шудааст.

Мақсади асосии рӯ овардани мактабу маориф ба ин шакли фаъолият аз он иборат аст, ки ҳар чӣ тезтар Ҷумҳурии Тоҷикистон аз низоми анъанавӣ раҳо ёфта, ба фазои ҷаҳонии таҳсилот ворид гардад.

Унвончӯ махсусан қайд мекунад, ки самти асосии корҳои методӣ ва фаъолияти иттиҳодияи методии омӯзгорони синфҳои ибтидоӣ аз баланд бардоштани маҳорати педагогии омӯзгорони синфҳои ибтидоӣ ва беҳдошти сифати таълим иборат мебошад.

Дар зербоби сеюм таҳқиқот дар самти «Ташаккули додани маданияти маърифатӣ дар Стандарти синфҳои ибтидоӣ» идома дода шуд. Вазифаи муҳимтарини педагогика дар марҳилаи кунунӣ ташаккули шахсияти дорои тафаккури эҷодӣ мебошад. Шахсияти муосир бояд дорои ақли солим ва дар муҳлати кӯтоҳ аз бар намудани ахбори зиёд бошад, зеро ҷараёни таълими муосир аз ҳар як фард дараҷаи баланди инкишофи маърифатнокӣ ва маданиятнокиро талаб менамояд.

Дар боби дуюм рочез ба «Методҳои фаъоли таълим ва фаъолияти инноватсионӣ дар ташаккули салоҳияти иҷтимоии хонандагони синфҳои ибтидоӣ» мавриди таҳқиқот қарор гирифтааст.

Дар зербоби якуми боби дуюм – «Амсилаи фаъоли таълим ва натиҷанокии он дар дарси муосири синфҳои ибтидоӣ» мебошад, ки дар раванди ворид намудани методҳои фаъоли таълим мушкилот бештар дар сершумор будани хонандагони синфҳои ибтидоӣ дарк мегардад. Ҳадафи он ғанитар намудани маводи мавҷуда дар дар корҳои озмоишӣ бо равишҳои навоарона ва усулҳои интерактивӣ барои ташаккули салоҳиятҳои иҷтимоии хонандагони синфҳои ибтидоӣ мебошад.

Дар зербоби дуюм сухан дар бораи «Арзёбии ташаккулдиҳанда ҳамчун воситаи арзёбии пешрафти хонандагон ва рушди салоҳиятҳои иҷтимоии онҳо» меравад. Мақсади гузаронидани арзёбии ташаккулдиҳанда бештар гардонидани омодагии умумии хонандагон тавассути муайян намудани мушкилот ва корҳои мақсадноки ислоҳнамоӣ мебошад.

Дар зербоби сеюм “Озмоиш ва таҷрибаи педагогии истифодаи методҳои фаъоли таълим дар ташаккули салоҳияти иҷтимоии хонандагони синфҳои ибтидоӣ” мавриди пажӯҳиш қарор гирифтааст. Дикқати асосӣ бештар ба тағйир додани сифати шахсияти омӯзгор, фаъолияти ӯ дар чараёни таълим равона мегардад.

Дар хулосаи кор муаллиф собит менамояд, ки моҳияти таълими фаъл дар чунин шакли ташкили чараёни таълимие зоҳир мегардад, ки дар раванди он тамоми хонандагон ба чараёни маърифат фаро гирифта шаванд. Инчунин онҳо имконият пайдо намоянд, ки матнро фаҳманд ва ба фаҳмидан одат пайдо намоянд.

Бояд қайд кард, ки автореферат дар ҳалли масъалаҳои марбут ба ташаккули салоҳиятҳои иҷтимоии хонандагони синфҳои ибтидоӣ бо истифода аз методҳои фаъоли таълим таҳқиқ ва таҳия гардида, хулосаҳои илмӣ ва далелҳои мушаххас рӯйи кор омадааст.

Хулоса, автореферати диссертатсияи Окимшоева Рухсора Суробовна дар мавзӯи «Асосҳои педагогии ташаккули салоҳиятҳои иҷтимоии хонандагони синфҳои ибтидоӣ бо истифода аз методҳои фаъоли таълим» ба талаботи Низомномаи КОА-и назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ва Тартиби додани дараҷаи илмӣ (қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 30 июни соли 2021, №267) ва Дастурамал оид ба тартиби барасмиятдарории диссертатсияҳо барои дарёфти дараҷаи илмӣ доктори фалсафа (PhD)-доктор аз рӯйи ихтисос, номзади илм ва доктори илм, авторефератҳо ва мақолаҳои илмӣ ҷопшуда доир ба мавзӯи диссертатсия ҷавобгӯ буда, муаллифи он

сазовори дарёфти дараҷаи илмии номзади илмҳои педагогӣ аз рӯи ихтисоси 13.00.05 – Назария, методика ва ташкили фаъолияти фарҳангӣ-иҷтимоӣ (13.00.05.03 – Педагогикаи иҷтимоӣ ва худшиносӣ) мебошад.

Доктори илмҳои педагогӣ, профессори
кафедраи педагогикаи иҷтимоӣ ва касбии
Донишгоҳи давлатии Хуҷанд
ба номи академик Бобочон Гафуров
Имзои Шаропов Ш.А.-ро тасдиқ мекунам.

Шаропов Ш. А.

Сардори раёсати кадр ва корҳои
махсуси Донишгоҳи давлатии Хуҷанд
ба номи академик Бобочон Гафуров

Наврӯзов Э.М.